

Arbejdsmarkedsanalyse

For

Aabenraa Kommune

-

Udarbejdet oktober 2021

Indledning:

En gang årligt udarbejder jobcenteret en arbejdsmarkedsanalyse. Analysen har til formål at belyse udviklingen på arbejdsmarkedet, samt at beskrive forventningerne til ledigheden og beskæftigelsen de kommende år.

Sammenfatning af resultater

Ledigheden er i løbet af 2021 faldet til stort set samme niveau, som inden finanskrisen, hvilket vil sige 3 %, og den er forventningen, at ledigheden vil fortsætte sit fald igennem 2022, om end det ikke vil ske i samme tempo, som i 2021.

Rekruttering har vist sig at blive svære i takt med den faldende ledighed. Der er nu opstået flaskefald på arbejdsmarkedet inden for særligt, bygge og anlæg, servicerehverv og detailhandel. På landsplan er der tale om at antallet af ledige stillinger er steget fra ca. 6.000 i 2019 til ca. 12.000 i andet kvartal 2021. Samme udvikling ses i Aabenraa, hvor antallet af ledige stillinger er gået fra 300 til 600 i samme periode.

Også antallet af arbejdspladser forventes at stige i 2022, hvor antallet vil nå rekordhøjder på 28.000, hvilket er ca. 1400 højere end inden pandemien satte ind.

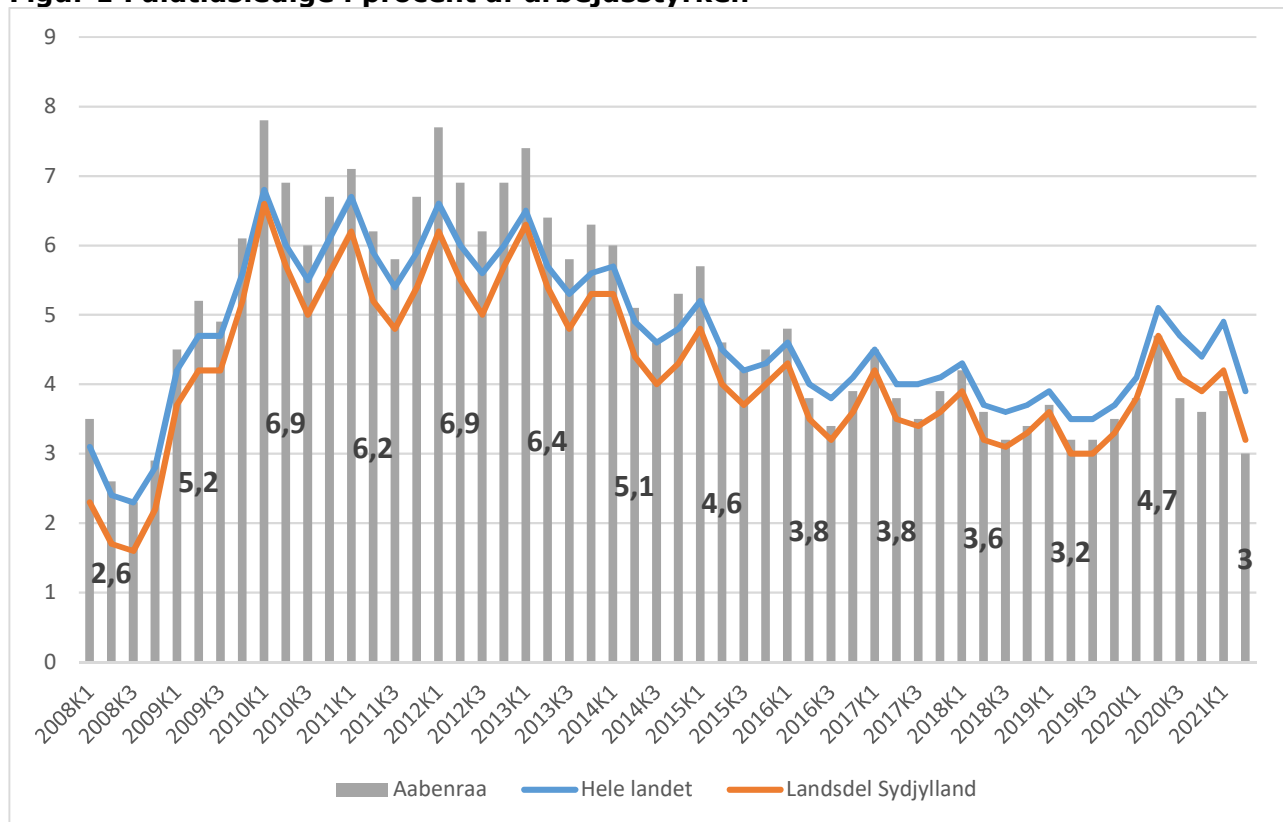
Virksomheder tager flere elever, og ledige opkvalificerer sig. Dette sker særligt igennem brugen af voksenelevordningen, og puljerne til opkvalificering. Endvidere viser opgørelser, at 27 % af en årgang vælger en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er betydeligt over landsniveauet.

Udfordringer som på længere sigt kan virke som en hæmsko for arbejdsmarkedets positive udvikling, er de demografiske udfordringer, som kommunen står over for i form af et fald på 12 % i andelen af personer i alderen 16-64 år.

Pendling er stadig en nødvendighed for Aabenraa. Der findes således flere arbejdspladser i kommunen end der findes lønmodtagere. Derfor spiller pendlingen fortsat en stor rolle, og i takt med den forventede stigning i antallet af arbejdspladser, forventes det, at behovet for indpendling, fra særligt Tyskland, vil stige.

Ledigheden

Figur 1 Fuldtidsledige i procent af arbejdsstyrken

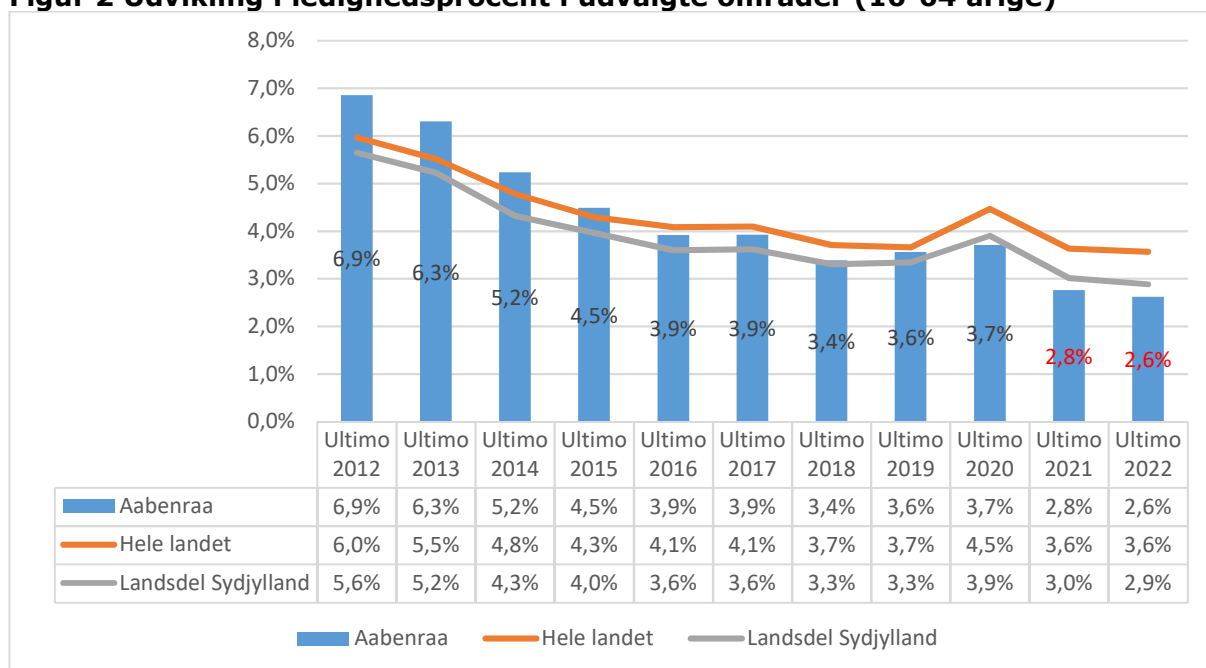
Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger

Danmark og ikke mindst Aabenraa er kommet godt ud af Corona pandemien. Det ses blandt andet ved, at ledigheden nu er lavere end forud for pandemien, og med hastige skridt nærmer ledigheden sig niveauet forud for finanskrisen i 2008.

Ledigheden var i andet kvartal 2021 på blot 3 % i Aabenraa kommune, mens den i andet kvartal 2019 var på 3,2 %, og under pandemien i 2020, var den i andet kvartal 4,7 %.

Det er jobcenterets vurdering, at ledigheden i efteråret 2021 vil følge de normale tendenser, hvilket vil sige en svag stigning. Samtidig er det forventningen, at også 2022 vil byde på et fald i ledigheden om end ikke i samme tempo, som i 2021.

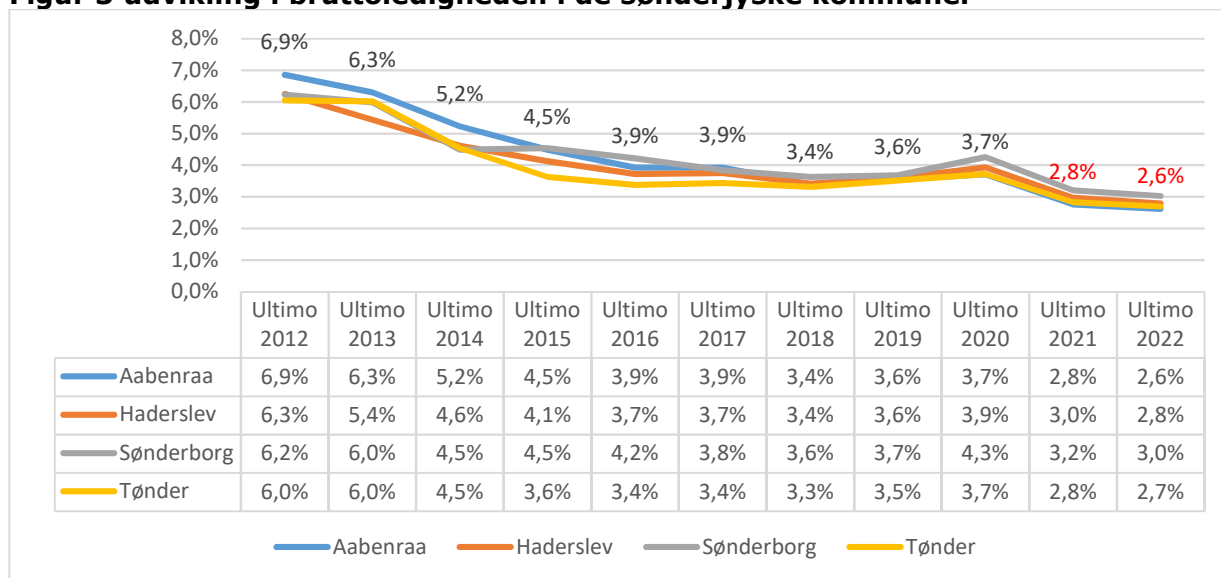
Figur 2 Udvikling i ledighedsprocent i udvalgte områder (16-64 årige)

Kilde: STAR.dk – Kommunefremskrivning. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

Som nævnt, er det forventningen, at ledigheden vil fortsætte sit fald igennem 2022. Opnås en ledighed på 2,6 %, som forventet, vil det betyde, at ledigheden er lavere end i 2008, hvor den endte på 2,8 % i Aabenraa Kommune. De foreløbige vurderinger er, at Aabenraa vil have en marginalt bedre udvikling i 2022 end resten af landet og Landsdel Sydjylland.

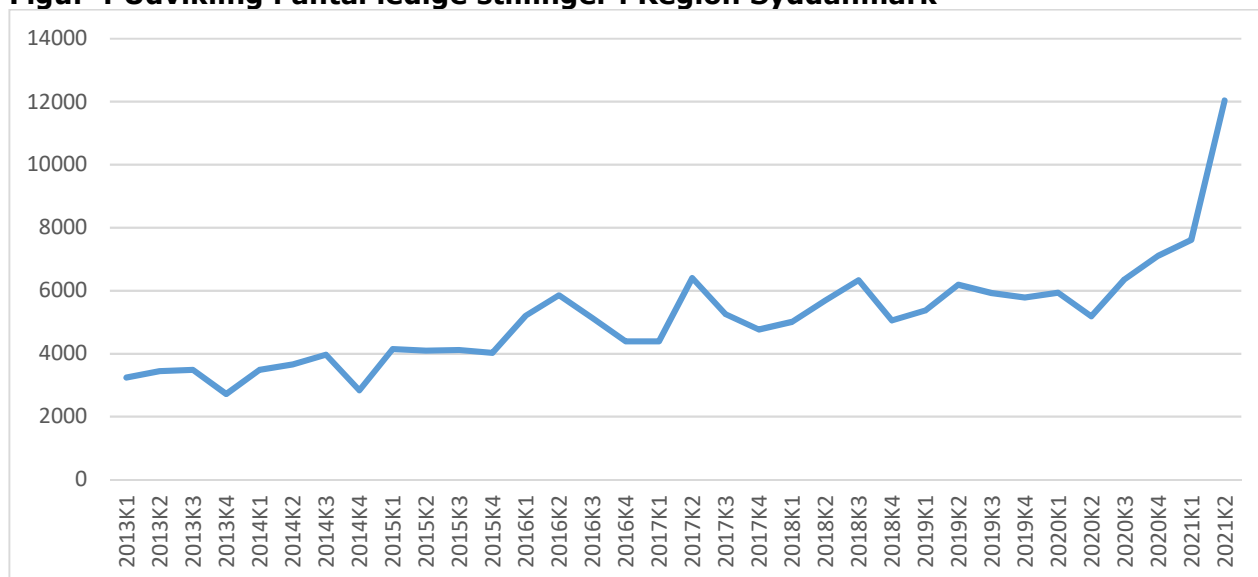
Figur 3 udvikling i bruttoledigheden i de sønderjyske kommuner

Kilde: STAR.dk – Kommunefremskrivning. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

Udviklingen blandt de sønderjyske kommuner forventes stort set at være identisk i 2022.

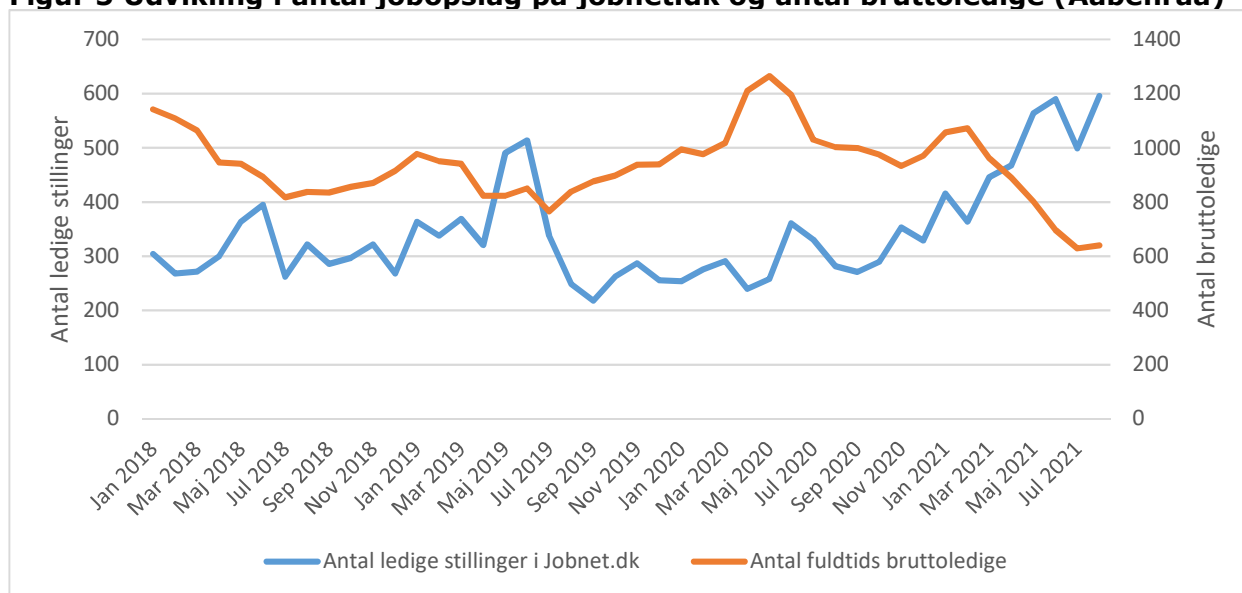
Figur 4 Udvikling i antal ledige stillinger i Region Syddanmark

Kilde: Danmarks Statistik LS02. Anm: Opgørelsen belyser den kvartalsvise udvikling i andelen af ledige stillinger inden for de brancher, som domineres af private virksomheder. Arbejdssteder reducerer typisk antallet af ledige stillinger før de begynder at afskedige medarbejdere, og omvendt vil der formentligt blive opslået flere ledige stillinger i tider med højkonjunktur.

At Danmark er kommet godt ud af Corona kan også aflæses i antallet af ledige stillinger i Region Syddanmark. Hvor tendensen i perioden 2013 til 2019 har været svagt stigende, så viser tallene, at der er sket en markant stigning i antallet af ledige stillinger i takt med at samfundet er åbnet op, og vaccine udrulningen tog fart. Der var ca. 6000 ledige stillinger i Region Syddanmark i tredje kvartal 2020. I andet kvartal 2021 var antallet steget til over 12.000.

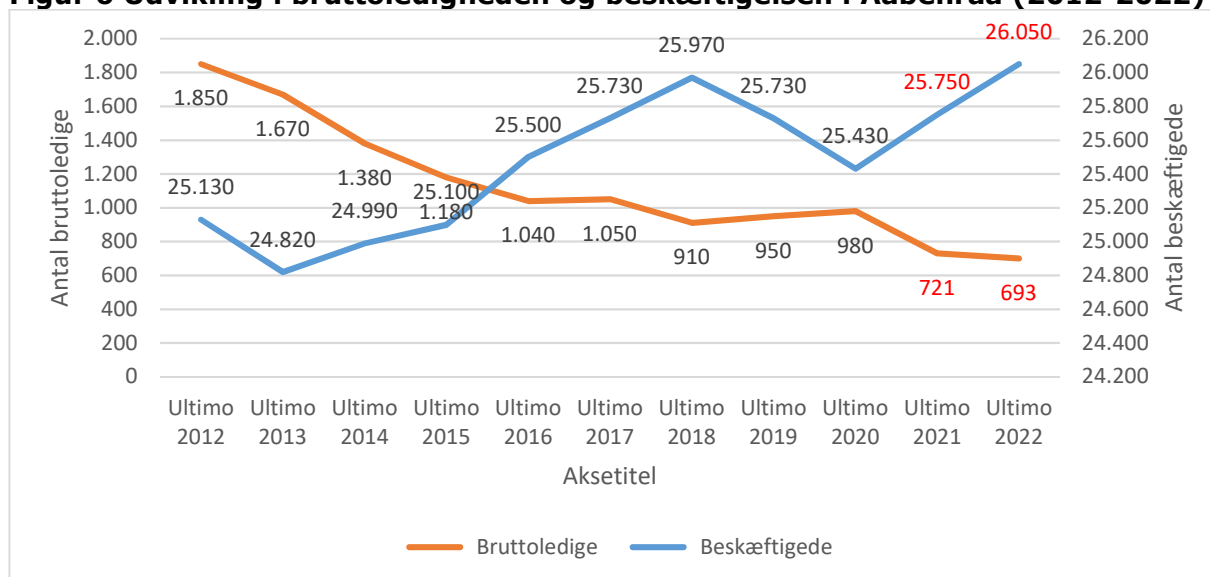
Figur 5 Udvikling i antal jobopslag på jobnet.dk og antal bruttoledige (Aabenraa)

Kilde: Jobindsats.dk, Statistikbanken.dk og egne beregninger

Zoomes der ind på Aabenraa, så er tendensen den samme. Siden september 2020 er antallet af ledige stillinger på jobnet.dk fordoblet fra 300 til 600 ledige stillinger. Samtidig er antallet af bruttoledige faldet fra omkring 1000 til ca. 600.

Figur 6 Udvikling i bruttoledigheden og beskæftigelsen i Aabenraa (2012-2022)

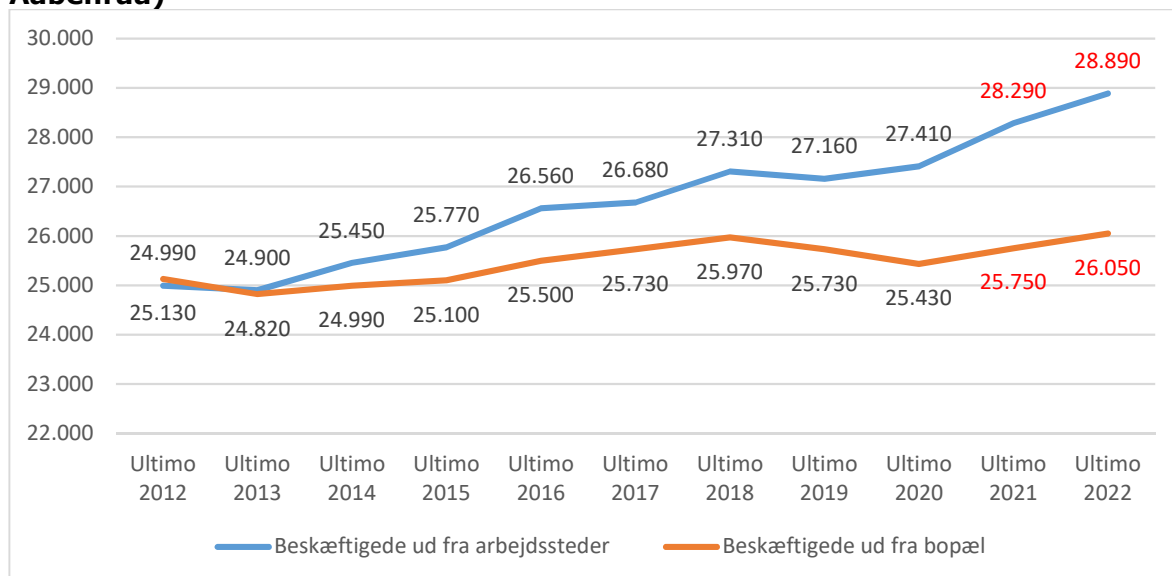

Kilde: STAR.dk – Kommunalfremskrivning og egne beregninger. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

At det er gået hurtigt fremad siden Coronaens start ses i beskæftigelsen og ledigheden. Det forventes således, at beskæftigelsen i Aabenraa vil være steget med 600 personer i forhold til Corona året 2020. Det er samtidig forventningen af ledigheden i 2022 vil ligge ca. 300 fuldtidspersoner lavere end i 2020.

Beskæftigelsen

Figur 7 Udvikling i antal beskæftigede efter bopæl og arbejdssted (16-64 årige Aabenraa)

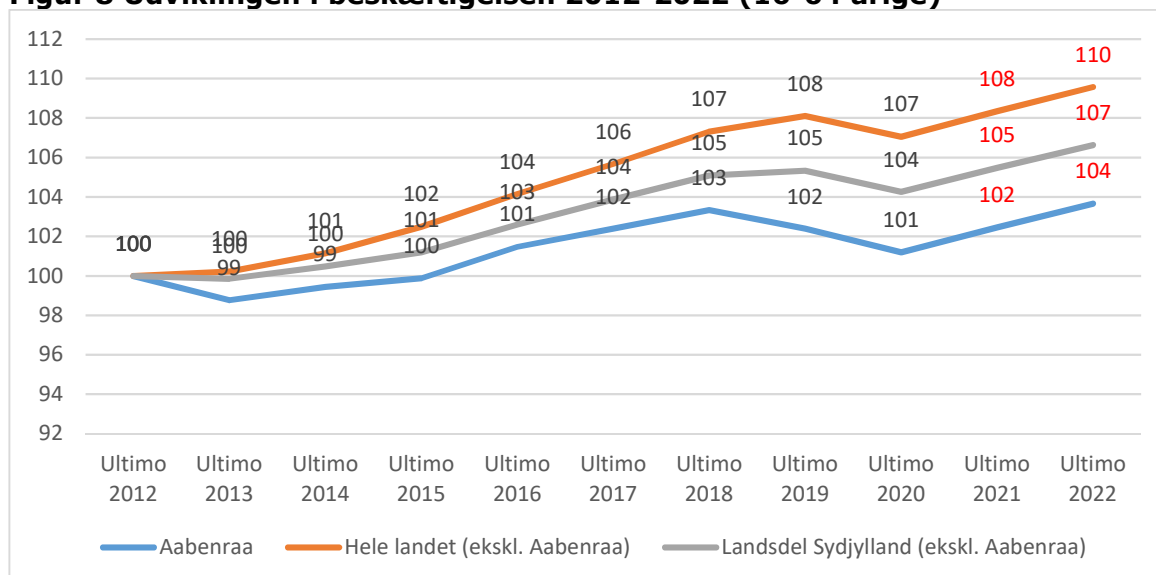
Kilde: STAR.dk – Kommunefremskrivning og egne beregning. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

Som tidligere nævnt, og som det også fremgår af figur 7, så er det forventningen, at antallet af beskæftigede vil stige med ca. 600 i perioden 2020 til 2022. Udviklingen i beskæftigede hos

virksomhederne overgår dog dette tal, i det forventningen er, at antallet vil stige med næsten 1500 i perioden 2020 til 2022.

Allerede i løbet af 2021 er der brancher, som oplever store rekrutteringsudfordringer. Realiseres forventningerne til antal beskæftigede efter arbejdssted, vil det alt andet lige betyde at flaskehalsene på det lokale arbejdsmarked tager til i styrke, og det således vil blive svære og svære for virksomhederne at finde de rette medarbejdere.

Figur 8 Udviklingen i beskæftigelsen 2012-2022 (16-64 årige)

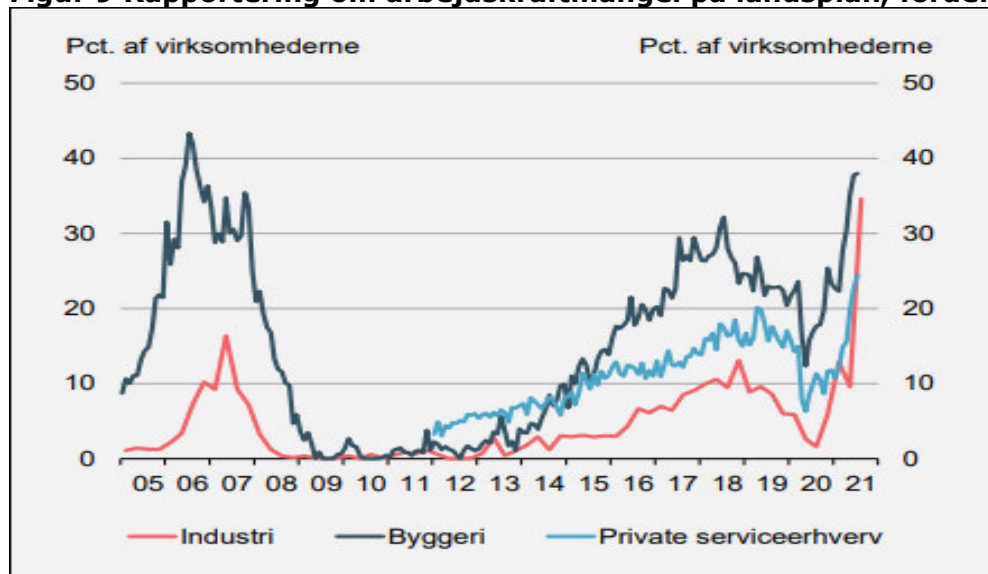

Kilde: STAR.dk - Kommunefremskrivning og egne beregninger. Ultimo 2012 = indeks 100. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

Tendensen for beskæftigelsen har vist en positiv fremgang. Siden 2012 er beskæftigelsen i Aabenraa steget med fire procentpoint, på landsplan er den steget ti procentpoint. Den lavere udviklingen skyldes hovedsageligt den demografiske udviklingen for kommune, hvilket vil blive belyst senere i analysen.

Rekruttering

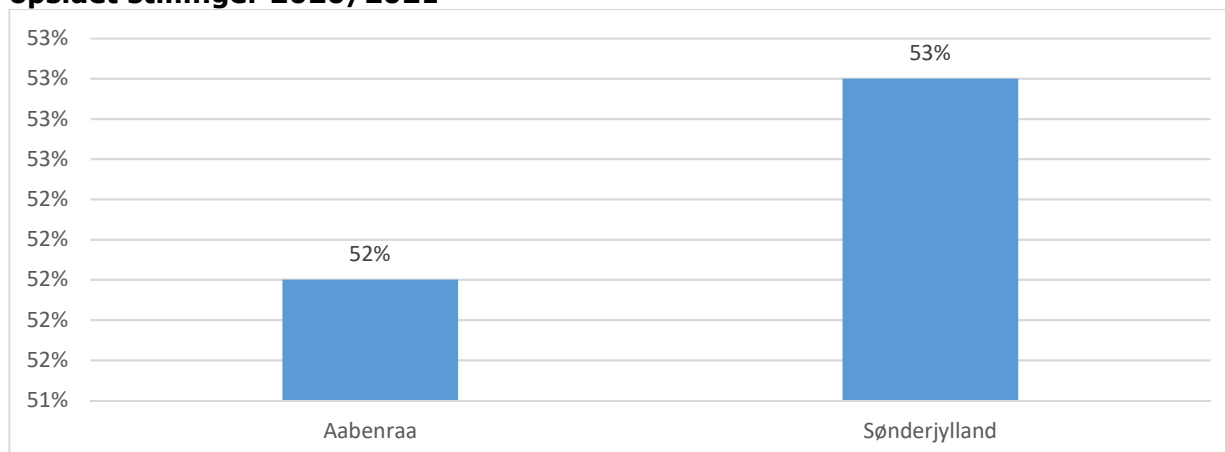
Figur 9 Rapportering om arbejdskraftmangel på landsplan, fordelt på sektor

Kilde: Økonomisk redegørelse, Finansministeriet, august 2021, s.86

Som det ses i figuren fra Økonomisk redegørelse, så har arbejdskraftmanglen taget til i styrke på landsplan i takt med, at samfundet har åbnet op efter Corona nedlukningen. De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at manglen indenfor byggeriet er steget yderligere siden offentliggørelsen af Finansministeriets rapport.

Figur 10 Andel af virksomheder, som har oplevet udfordringer med at få besat opslået stillinger 2020/2021

Kilde: Virksomhedsbarometer første halvår 2021, s.11, Jobcenter Aabenraa. Og kontur 2020, Aabenraa, s.47

Lokalt og regionalt ses der også udfordringer med mangel på arbejdskraft, således svarer hhv. 52 % og 53 % af virksomhederne, i jobcenterets virksomhedsbarometer og Regionens kontur rapport, at de har oplevet udfordringer med at få besat opslået stillinger. Adspurgte svarer virksomhederne i overvejende grad, at der mangler ansøgere.

Opkvalificering

Tabel 1 Pulje til uddannelsesløft antal påbegyndte forløb i perioden 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021	Grand total
Haderslev	4	7	17	20	9	57
Sønderborg	0	5	7	7	13	32
Tønder	0	5	6	12	0	23
Aabenraa	3	12	12	8	17	52

Kilde: <https://star.dk/viden-og-tal/noegletal-om-reformer-paa-beskaeftigelsesomraadet/noegletal-for-beskaeftigelsesreformen/tal-om-den-regionale-uddannelsespulje-puljen-til-uddannelsesloeft-og-puljen-til-opkvalificering-inden-for-mangelomraader/> og egne beregninger

Opkvalificering gennem uddannelse er en mulighed for på sigt at mindske udfordringerne med kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne, men det tager tid. Siden 2017 er 52 ledige påbegyndt et forløb under pulje til uddannelsesløft.

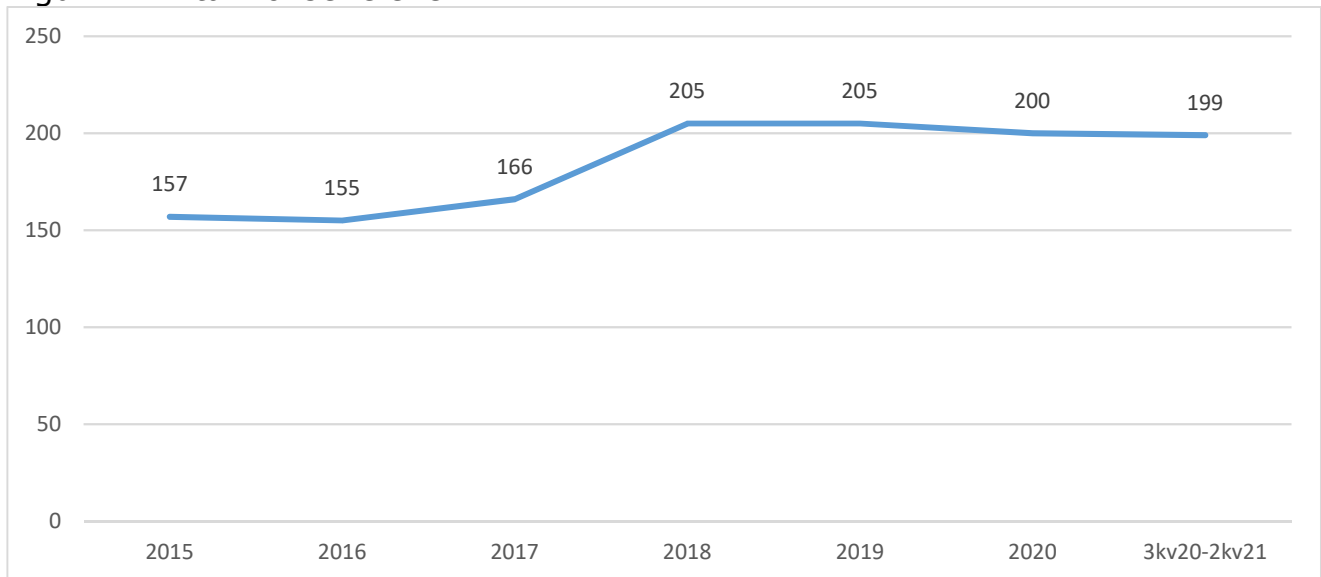
Tabel 2 Regional uddannelsespulje antal påbegyndte forløb i perioden 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Grand total
Haderslev	0	66	35	37	38	36	6	219
Sønderborg	107	155	370	122	92	247	72	1.165
Tønder	82	183	155	158	145	109	25	857
Aabenraa	39	168	150	63	76	55	17	568

Kilde: <https://star.dk/viden-og-tal/noegletal-om-reformer-paa-beskaeftigelsesomraadet/noegletal-for-beskaeftigelsesreformen/tal-om-den-regionale-uddannelsespulje-puljen-til-uddannelsesloeft-og-puljen-til-opkvalificering-inden-for-mangelomraader/> og egne beregninger

Også den regionale uddannelsespulje, som typisk er kortere erhvervsrettet forløb, har været flittigt benyttet af de ledige, til at tilegne sig kompetencer som virksomhederne efterspørger.

Figur 11 Antal voksnelever

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Tabel 3 Antal voksnelever fordelt på socioøkonomisk status forud for start

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	3kv20-2kv21
Faglært, ledig	0	3	16	29	36	40	40
Faglært med forældet udd., beskæftigelse	0	1	4	1	0	1	1
Ufaglært, beskæftigelse	0	15	47	72	70	50	39
Ufaglært eller faglært med forældet udd., ledig	7	33	57	71	81	97	108
Uoplyst	150	103	42	32	18	12	11

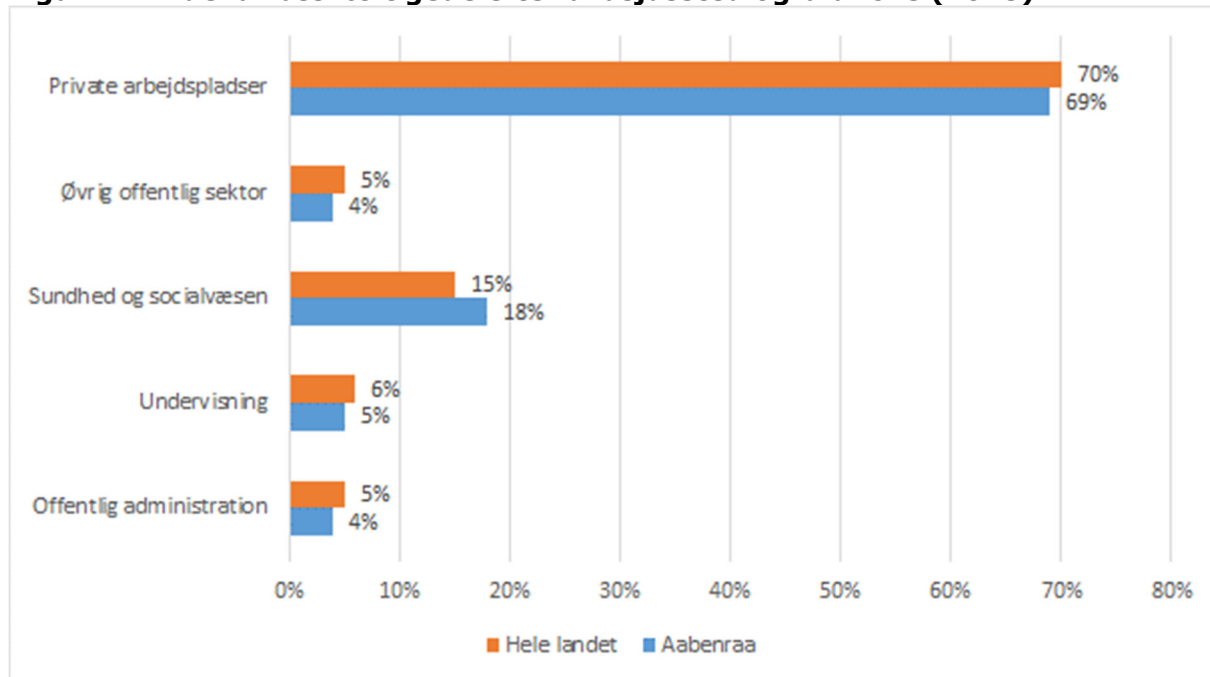
Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Også ordningen med voksnelever har virksomhederne og de ledige taget til sig. Således er antallet af voksnelever vokset støt siden 2015. Da størstedelen af eleverne kommer fra ledighed burde antallet være faldende i takt med at ledigheden også falder. Dette har ikke været tilfældet, hvilket skyldes jobcenterets indsats for at gøre opmærksom på ordningen.

Overordnet set er det godt, at både virksomhederne og ledige har taget de forskellige uddannelsesordninger og opkvalificeringsmuligheder til sig. Det løser ikke alle rekrutteringsudfordringerne her og nu, men alt andet lige styrker det, det lokale arbejdsmarked på sigt, og det kan være medvirkende til at gøre kommunen attraktive også for nye virksomheder, når arbejdsstyrken er bedre uddannet og har de efterspurgte kompetencer.

Virksomheder

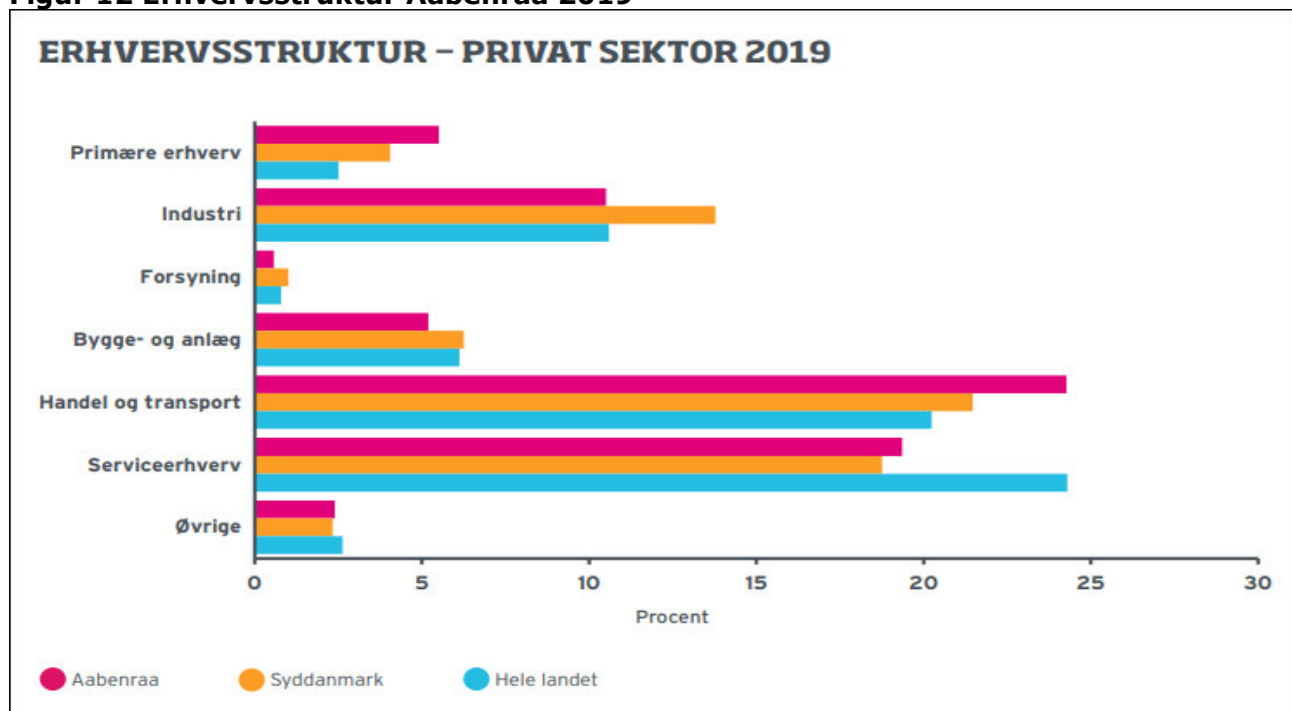
Figur 12 Andel af beskæftigede efter arbejdssted og branche (2018)

Kilde Kontur 2020, Aabenraa, s.44

Andelen af private arbejdspladser i Aabenraa ligger på 69 %, hvilket stort set er på niveau med hele landet. Det forholdsvis begrænset hvor meget andelen har rykket sig over årene.

Figur 12 Erhvervsstruktur Aabenraa 2019

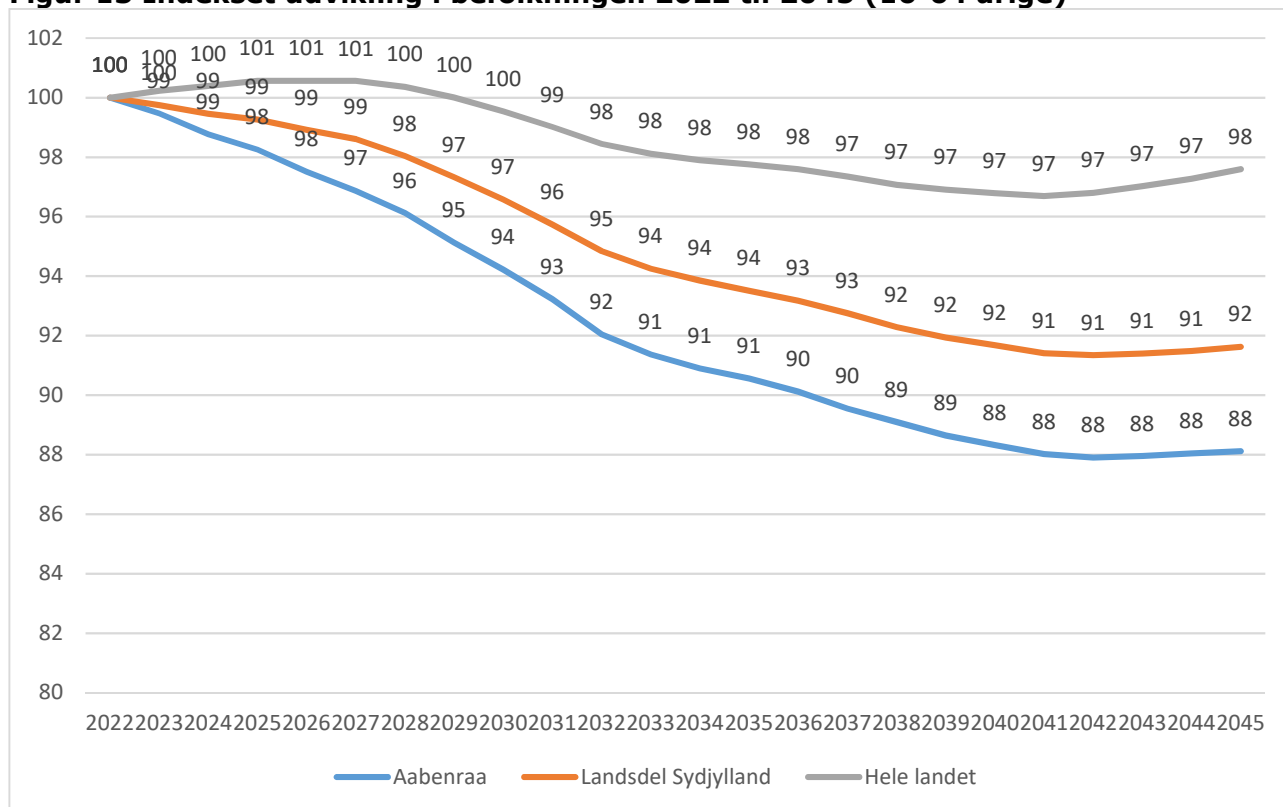

Kilde: Kontur 2020, Aabenraa, s.44

Erhvervsstrukturen i Aabenraa, inden for den private sektor, er kendetegnet ved en forholdsvis høj andel inden for handel og transport, samt primære erhverv (f.eks. landbrug) i forhold til resten af landet. Da Aabenraa særligt på to hovederhverv adskiller sig fra resten af Danmark, kunne det tyde på, at kommunens erhvervsstruktur, har en vis betydning for, hvorledes kommunen rammes i forbindelse med op- og nedture i økonomien.

Befolkning

Figur 13 Indekset udvikling i befolkningen 2022 til 2045 (16-64 årige)

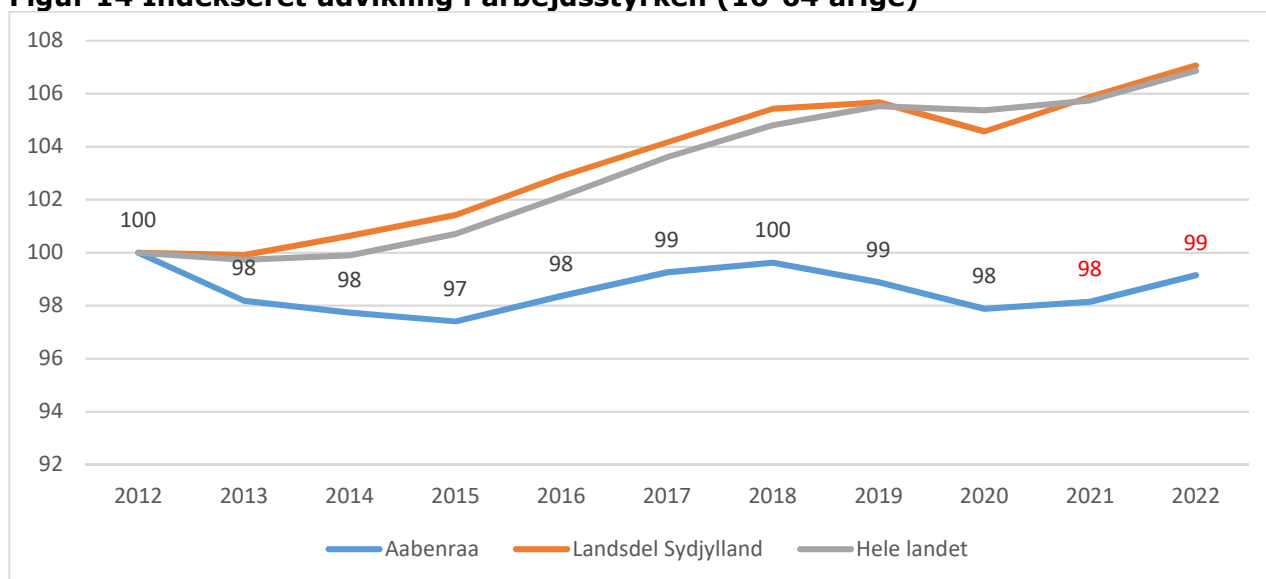

Kilde: Statistikbanken.dk, FRKM121, FRLD121, FRDK121 og egne beregninger. 2022=Indeks 100

En indekseret udvikling for befolkningen i alderen 16-64 år, viser at Aabenraa vil have tolv procentpoint færre indbyggere i aldersgruppen i 2045. Det betyder at arbejdsmarkedet på sigt står over for store udfordringer i forhold til at sikre nok hænder eller efterkomme virksomhedernes efterspørgsel.

Forskellige regeringer har igennem årene forsøgt at udvide arbejdsudbuddet, men spørgsmålet bliver, om det er nok til at sikre den lokale efterspørgsel. Eller om virksomhederne og kommunen skal tænke i helt nye baner, for at sikre at virksomhederne også i fremtiden kan få de medarbejdere, som de efterspørger.

Figur 14 Indekseret udvikling i arbejdsstyrken (16-64 årige)

Kilde: STAR.dk - Kommunefremskrivning og egne beregninger. Ultimo 2012 = indeks 100

Arbejdsstyrken har ligget forholdsvis konstant siden 2012, men som nævnt tidligere står kommunen overfor en ret stor udfordringer, med en skrumpende befolkning i den arbejdsduelige alder, samtidig med, at der bliver flere og flere ældre.

Tabel 4 Befolkningsudvikling fordelt på alder og område

	0-24 år	0-24 år	25-64 år	25-64 år	65+ år	65+ år
	2016-2021	2022-2045	2016-2021	2022-2045	2016-2021	2022-2045
Hele landet	-2%	7%	2%	-3%	9%	31%
Region Syddanmark	-5%	1%	0%	-6%	10%	27%
Aabenraa	-6%	-4%	-3%	-12%	11%	21%

Kilde: Statistikbanken.dk og egne beregninger

Aabenraa bliver udfordret i forhold til antallet af personer i den arbejdsduelige, og blandt de unge, hvor indbyggertallet i perioden 2022 til 2045 forventes at falde. Samtidig er det forventningen, at andelen af borgere over 65 år vil stige med 21 % i perioden. Det er jobcenterets forventning, at nationalt vedtaget reformer, kan afhjælpe lidt af udfordringen, men der er ikke tvivl om, at kommunen og arbejdspladserne står overfor nogle store demografiske udfordringer.

Tabel 5 Uddannelsesniveau fordelt på højst gennemført uddannelse og område

	Grundskolen	Gymnasial	Erhvervsfaglig	KVU	MVU	LVU
Aabenraa	22%	5%	45%	6%	16%	7%
Sønderjylland	22%	5%	43%	6%	17%	7%
Syddanmark	20%	6%	39%	6%	19%	10%
Hele landet	18%	7%	34%	6%	18%	17%

Kilde: Det gode liv – Kontur 2020 Aabenraa, s.24

Uddannelsesniveaet er overordnet set lidt lavere i Aabenraa end resten af landet, men på niveau med de sønderjyske kommune. Det kan således indikere, at niveauet har en vis sammenhæng med typen af uddannelser der udbydes. Med kommunens erhvervsstruktur in

mente, er det knap så afgørende, at det samlede uddannelsesniveau i kommunen er lidt lavere end i hele landet.

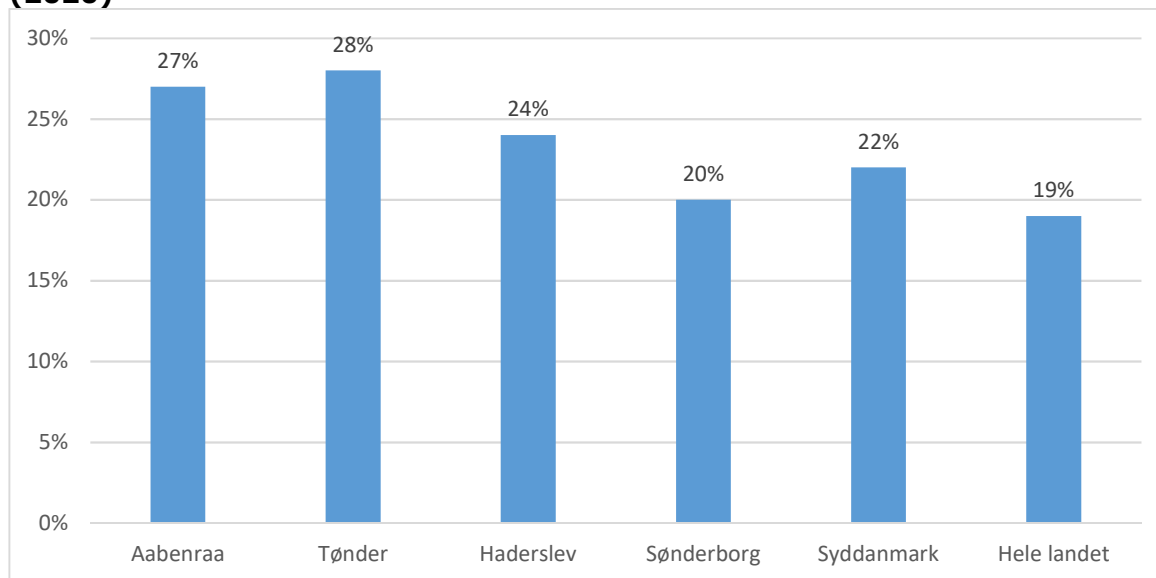
Tabel 6 Andel af unge der ikke er i gang med uddannelse eller beskæftigelse (16-24 årige)

	2016	2017	2018	2019
Aabenraa	11,3	10,9	11,2	11,6
Landsdel Sydjylland	11,3	11,2	11,0	11,6
Hele landet	10,8	10,5	10,4	10,6

Kilde: Statistikbanken.dk og egne beregninger

Andelen af unge, som hverken er i gang med en uddannelse eller i job, ligger på et stabilt niveau i Aabenraa, og en smule over landstallene.

Figur 15 Andel af afgangselever der har søgt ind på en erhvervsfaglig uddannelse (2020)

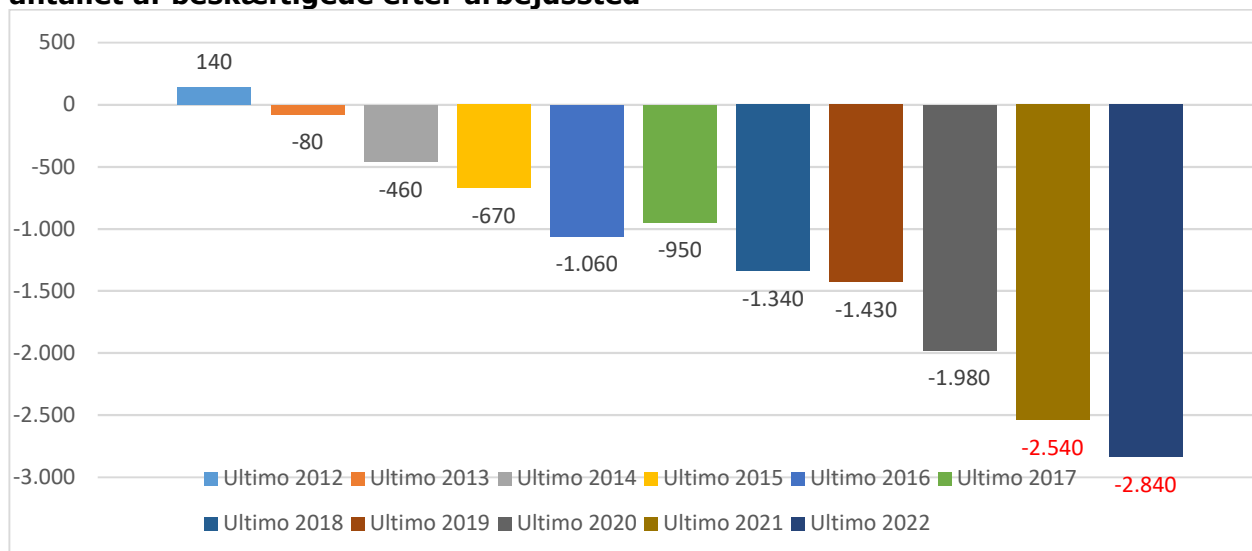

Kilde: Kontur 2020, Aabenraa, s.25

Virksomheder efterspørger i stor udstrækning faglært arbejdskraft, det er således glædeligt at i 2020 har 27 % af afgangseleverne søgt ind på en erhvervsfaglig uddannelse. En andel, der ligger betydelig over landsniveauet.

Pendling

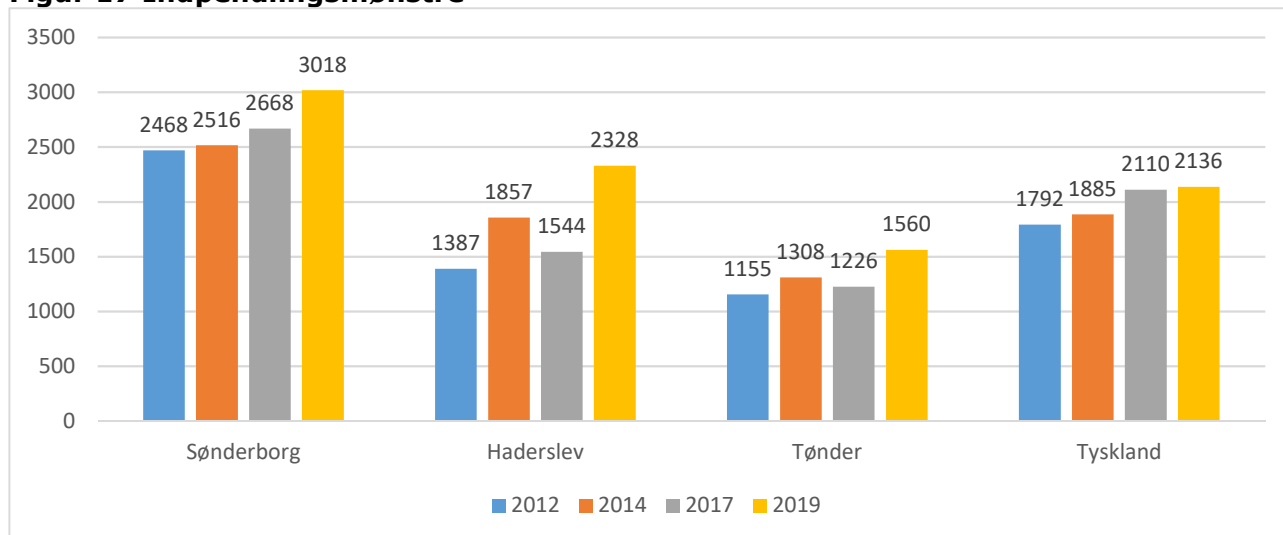
Figur 16 Ind-/udpendling – forskellen mellem antal beskæftigede efter bosted og antallet af beskæftigede efter arbejdssted

Kilde: STAR.dk – kommunefremskrivning. De røde tal repræsenterer en teknisk fremskrivning på baggrund af prognoser fra Finansministeriet.

Virksomhederne i kommune er blevet gode til at tiltrække arbejdskraft udefra. Som det fremgår var der flere, som pendlede ud af kommunen i 2012, mens det forventes at 2840 personer vil pendle ind til arbejdspladserne i kommunen i 2022.

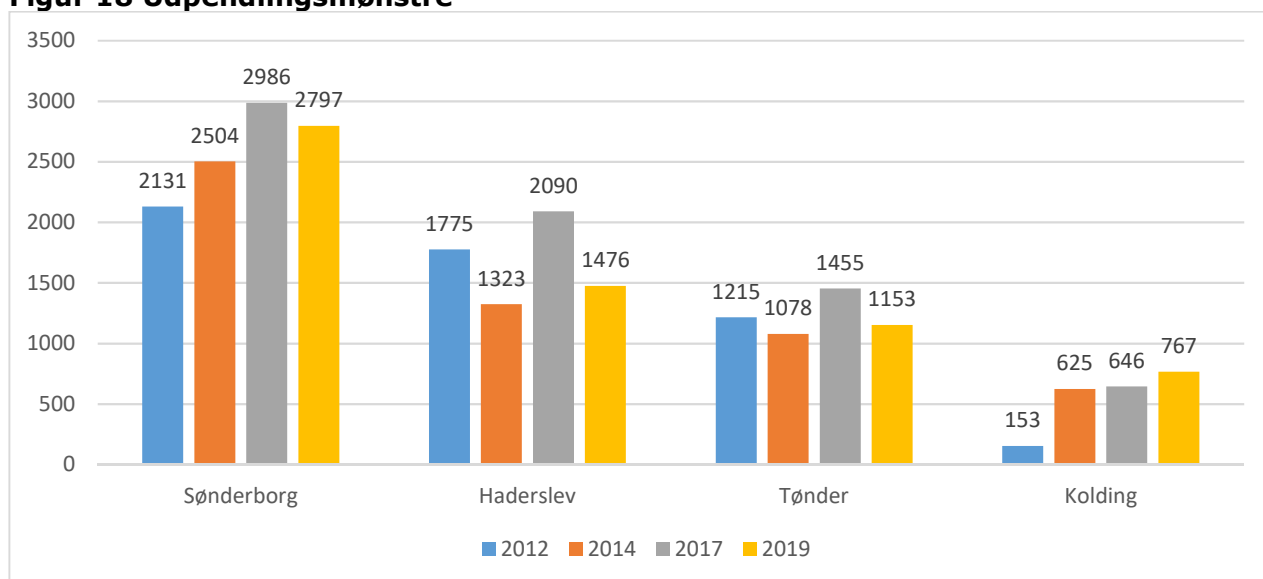
Figur 17 Indpendlingsmønstre

Kilde: Det gode liv – Kontur 2019 Aabenraa, s. 15

Hvor antallet af indpendlere, som kommer fra Haderslev og Tønder, har været svingende i perioden 2012-2019, så har antallet været stigende fra Sønderborg og Tyskland. De tyske indpendlere svarer til 8,8 % af arbejdspladserne i kommunen. Ca. 200 pendlere den modsatte vej hver dag.

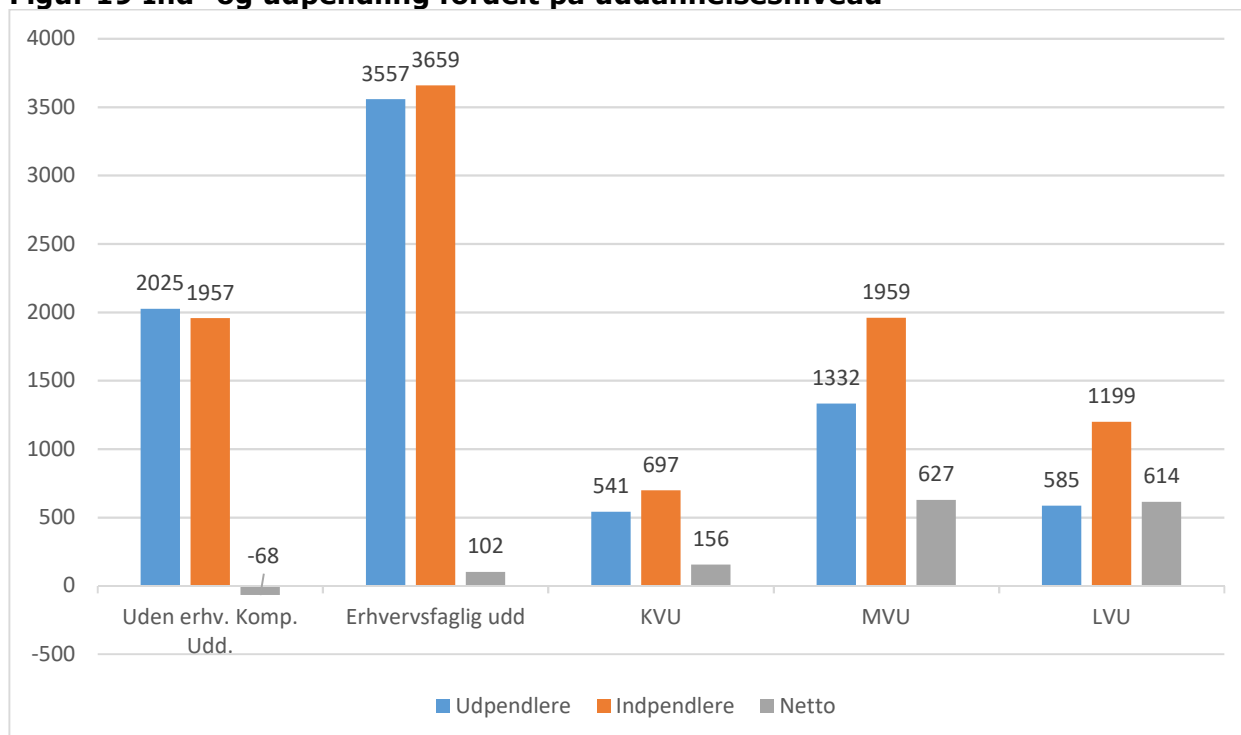
Figur 18 Udpendlingsmønstre

Kilde: Det gode liv – Kontur 2019 og kontur 2020 Aabenraa, s.15

Færre borgere bosiddende i Aabenraa pendler ud efter et job, således er antallet tilbagegående i forhold til både Sønderborg, Haderslev og Tønder kommune. Til gengæld pendler betydelig flere af Aabenraas borgere til Kolding for at finde arbejde.

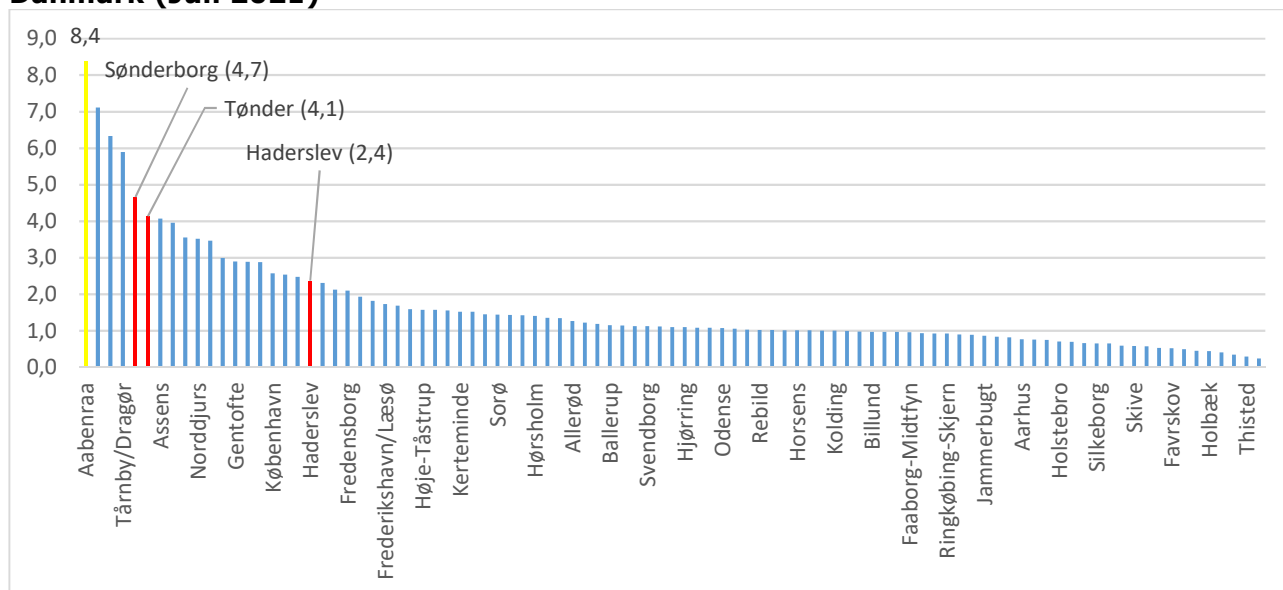
Figur 19 Ind- og udpending fordelt på uddannelsesniveau

Kilde: Kontur 2019 og kontur 2020 Aabenraa

Hvor der stort set er overensstemmelse mellem ind- og udpending for beskæftigede med relative korte uddannelse, så viser ovenstående, at langt flere med mellem lange og lange videregående uddannelser pendler ind til kommunen end ud ad kommunen.

Figur 20 Andel fuldtidsbeskæftigede efter arbejdssted som ikke er bosiddende i Danmark (Juli 2021)

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Det er ikke kun danske kommuner, som indpendlingen finder sted fra. Hver dag pendler 8,4 % af de fuldtidsbeskæftigede ind fra udlandet (langt størstedelen fra Tyskland). Den tendens har været svagt stigende de sidste par år.

Konklusion

Det går godt på arbejdsmarkedet i Aabenraa. Ledigheden er næsten på niveau med 2007/2008, og det er forventningen, at denne udvikling vil fortsætte ind i 2022. Ses der længere frem, så står kommunen over for en stor demografisk udvikling, som nationale reformer ikke kan forventes at løse.

Det er således afgørende, at både virksomheder og kommune får opkvalificeret den eksisterende arbejdsstyrke, så den kan varetage fremtidens arbejdsfunktioner. Dette arbejde er allerede godt i gang via blandt andet voksenelevordningen og puljerne til opkvalificering. Samtidig udgør indpendlerne fra Tyskland en vigtig kilde til arbejdskraft, hvorfor det vil være nødvendigt at understøtte pendlerne, så virksomhederne fortsat har adgang til arbejdskraften.

Adgang for pendlere og opkvalificering af eksisterende medarbejdere og ledige, er endvidere vigtige skridt til løsning af de flaskehalse, der er opstået på arbejdsmarkedet, særligt inden for bygge og anlæg, industrien og servicefagene.